

Pfv.VII.20.040/2008/3. szám

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a dr. Szilágyi Anna ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Balogh Ákos ügyvéd által képviselt alperes ellen vállalkozói díj megfizetése iránt a Fővárosi Bíróságon 6.G.40.879/2003. szám alatt folyt, és a Fővárosi Ítéltábla 10.Gf.40.240/2007/3. számú ítéletével befejezett perében a felperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán nyilvános tárgyaláson meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet a felülvizsgálati kérelemmel nem támadott részében nem érinti; egyebekben hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg 15 nap alatt az alperes részére 600.000 (Hatszázezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

I n d o k o l á s :

A felperes 2001. február 26-án két éves határozott időtartamra szóló vállalkozási szerződést kötött az alperessel b.-i és P. megyei szerkesztett hír-, és magazinműsorok készítésére. A szerződés 4.2.4. pontjában az alperes kötelezettséget vállalt a szükséges technikai eszközpark, helyiség valamint személyi feltétel - külön megállapodásban rögzítettek szerinti - biztosítására. Az alperes ezen kötelezettségének eleget tett, és archív anyagokat is a felperes rendelkezésére bocsátott, azonban a szolgáltatások ellenértékében - többszöri tárgyalás ellenére - a felek nem állapodtak meg.

Az alperes 2002. május 23-án felperesnek megküldött megállapodás tervezete szerint a felperesnek 2002. április 30-ig összesen 126.160.155 forint tartozása halmozódott fel. A tervezet 3. pontja értelmében a felperesnek a szerződés teljesítése folytán 2002. május 22-én 65.567.625 forint kiszámlázott követelése volt az

alperessel szemben, aki ezen tartozásokat a szolgáltatásai ellenértékébe beszámítással rendezettnek tekintette, és a felperes tartozását 60.592.530 forintban rögzítette.

A felperes ezt a megállapodás-tervezetet nem fogadta el, és 2002. május 28-án kelt levelében a szerződést azonnali hatállyal felmondta, arra hivatkozással, hogy az alperes az általa jogszerűen kiszámlázott, és 30 napnál régebben lejárt, mintegy 20.000.000 forint összegű vállalkozói díjat felróhatóan nem fizette meg. Az alperes ugyanezen a napon kelt levelében ugyancsak azonnali hatállyal felmondta a szerződést arra hivatkozva, hogy a felperes a megállapodás-tervezet aláírásának és a szerződésben vállalt kötelezettségei jövőbeni teljesítésének megtagadásával a szerződés fenntartását ellehetetlenítette, továbbá súlyos szerződésszegést követett el azzal, hogy 2001. december 17-én és 14-én a magazinműsorban jogellenes reklámot sugárzott.

A felperes 2002. június 4-én kelt levele szerint a felek közötti szerződés az általa 2002. május 28-án kelt azonnali hatályú felmondás folytán szűnt meg. Az alperes által nyújtott kapacitás, üzemanyag, telefon és irodahasználati költségeket 47.875.000 forint + ÁFA összegben ismerte el, amelyet az alperessel szemben fennálló vállalkozói díjkövetelésébe történő beszámítással rendezettnek tekintett.

A felperes keresetében összesen 137.808.140 forint és járulékai megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Arra hivatkozott, hogy 2001. április 1. és 2002. május 31. napja között esedékes vállalkozói díjának összege 75.572.125 forint, amelyből levonta az általa elismert eszközhasználatra járó 59.746.376 forint díjtartozást, és a fennmaradó 15.825.819 forintot követelte vállalkozói díjként. Továbbá 121.982.321 forint és járulékai megfizetésére a szerződés 7.3. pontja alapján - 10 havi vállalkozói díj figyelembevételével - kérte kötelezni az alperest.

Az alperes a kereset elutasítását kérte, mivel szerinte a felperes jogszerűtlenül gyakorolta a felmondás jogát. A 15.825.819 forint felperesi követeléssel szemben beszámítási kifogással élt, míg másodlagosan arra hivatkozott, hogy a szerződés 7.3. pontja meghiúsulási kötbérkövetelést tartalmaz, és a kötbér összegének mérséklését kérte.

Az alperes az elsőfokú eljárás során 15.728.325 forint vállalkozói díjat a felperes részére megfizetett.

A másodfokú bíróság - az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatva - jogerős ítéletében 97.444 forint, továbbá ezen összeg, valamint 15.728.375 forint után 2002. június 30. napjától járó késedelmi kamat megfizetésére kötelezte az alperest a felperes

részére, míg ezt meghaladóan a keresetet elutasította, és rendelkezett a perköltség viseléséről.

A jogerős ítélet értelmében a felperes nem tudta bizonyítani az alperes részéről nyújtott szolgáltatások ingyenességével kapcsolatos előadását. A másodfokú bíróság szerint a saját szolgáltatásának a teljesítésével az alperesnek is megnyílt az igénye az ellenszolgáltatás teljesítésének követelésére, amellyel szemben állt a felperes által végzett tevékenységért járó díjigény, amely 2002. május 28-án 22.915.394 forint tőke és 462.703 forint késedelmi kamat volt. A jogerős ítélet értelmében a felperes megsértette a Ptk. 4. §-ában írt alapelvet, és a 277. §-ának (2) bekezdésében írt rendelkezéseket, mivel csak az azonnali hatályú felmondást követően, a 2002. június 4-én kelt levelében közölte az alperessel, hogy a vele szemben fennálló vállalkozói díj iránti követelését az általa elismert összeggel csökkenti. A jogerős ítélet indokolása szerint a felperes e magatartása folytán előnyöket nem szerezhet, mivel a Ptk. 303. § (3) bekezdése alapján a jogosult késedelme a kötelezett egyidejű késedelmét kizárja. A jogerős ítélet értelmében a felperesnek - a felmondásig elismerten - 47.825.000 forint + ÁFA tartozása állt fenn az alperessel szemben, ezért részéről a vállalkozási szerződés 7.3. pontjára alapított azonnali hatályú felmondás jogszerűtlen volt, az nem felelt meg a Ptk. 303. § (3) bekezdésében írt rendelkezésnek, így alaptalanul követelt a keresetében 121.982.321 forintot. A másodfokú bíróság szerint az elsőfokú bíróság helyesen minősítette kötbérnek a felperes ezen követelését.

A jogerős ítélet ellen a felperes élt felülvizsgálati kérelemmel, a keresetét elutasító rendelkezés tekintetében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, és az alperes további 121.982.321 forint és járulékai megfizetésére történő kötelezését kérte. Arra hivatkozott, hogy a jogerős ítélet sérti a Pp. 206. § (1) bekezdését, és a Ptk. 205. § (2) bekezdését.

Érvelése értelmében a másodfokú bíróság iratellenesen hivatkozott a 2002. február 1-én alperes felé tett havi nettó 3.000.000 forint összegű átalánydíj megfizetésére vonatkozó ajánlatára, mivel ezt a fizetési kötelezettséget nem feltétel nélkül, és nem visszamenőlegesen vállalta. Arra hivatkozott, hogy a jogszabályváltozásra tekintettel az ajánlat közlését követően a felektől függetlenül állt be a szerződéses kapcsolatukban egy olyan lényeges körülményváltozás, amely miatt az ajánlat további fenntartása akkor sem lett volna elvárható, ha az ajánlatot egyébként az alperes elfogadta volna, mivel az alperes az ÁFA-t tartalmazó számlát az időközi jogszabályváltozásokra tekintettel nem tudta befogadni.

Szerinte a másodfokú bíróság tévesen jutott arra a következtetésre, hogy megsértette a Ptk. 4. §-ában írt jóhiszemű és tisztességes joggyakorlás elvét. Érvelése értelmében jogszabálysértően állapította meg a másodfokú bíróság, hogy az alperessel szemben nem volt 30 napot meghaladó lejárt követelése 2002. május 28-án. Álláspontja szerint ugyanakkor az alperesnek semmilyen követelése nem volt vele szemben, mert az eszközök használatát az alperes térítésmentesen volt köteles biztosítani. Arra hivatkozott, hogy szerződés hiányában a részére megküldött számlát nem fogadta be, ezért beszámításra ez a követelés nem alkalmas, így az alperes jogalap nélkül kérte a beszámítást. Szerinte téves a másodfokú bíróság azon álláspontja, miszerint az eszközök használatáért járó térítés mértéke közelebbi megegyezést nem igényelt, ezért saját szolgáltatásának teljesítésével alperesnek is megnyílt az igénye az ellenszolgáltatás teljesítésének követelésére, így a Ptk. 205. § (2) bekezdésébe ütközik a másodfokú bíróság jogértelmezése.

Álláspontja szerint tévedett a bíróság, amikor a vállalkozási szerződés 7.3. pontjának második mondatában írt a Ptk. 359. § (1) bekezdés szerinti kárártalányt kötbérnek minősítette. Szerinte nem tekinthető a felek által kikötött ártalánykár kötbérnek, de ha ez a minősítés jogszerű, a mértéke akkor sem eltúlzott.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte.

A felperes a keresetének részben helyt adó rendelkezés tekintetében a jogerős ítéletet nem támadta, ezért a Legfelsőbb Bíróság a Pp. 275. § (2) bekezdésének megfelelően a jogerős határozatot csak a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálhatta felül.

A felülvizsgálati kérelem alaptalan.

A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati eljárás eredményeként azt állapította meg, hogy a jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okból nem jogszabálysértő.

Tévesen hivatkozott a felperes a felülvizsgálati kérelmében a Pp. 206. § (1) bekezdésének megsértésére.

A bírói gyakorlat értelmében a bizonyítás eredményének mérlegelésére vonatkozó jogszabály megsértéséről csak akkor lehet szó, ha a bíróság által megállapított tényállás az iratok tartalmával ellentétes (iratellenes), illetőleg a bíróság a bizonyítékok egybevetése, és összességükben való értékelése során okszerűtlen, logikai ellentmondást tartalmazó következtetésre jutott.

A bíróság a lefolytatott bizonyítás eredményének mérlegelése alapján az említett hibáktól mentesen, jogszabálysértés nélkül állapította meg a tényállást, és jutott arra a következtetésre, hogy felperes jogszerűtlenül élt a szerződés 7.3. pontjára alapított azonnali hatályú felmondással.

A Legfelsőbb Bíróság GK. 66. számú állásfoglalása értelmében a jogosult soha nem a számlázással, mindig a termék átadásával, a szolgáltatás teljesítésével tesz eleget a kötelezettségének, és ezzel már megnyílik igénye az ellenszolgáltatás teljesítésének követelésére. (Más kérdés, hogy a kamatigényét - számlázási késedelme esetén - ezzel egyidejűleg nem érvényesítheti).

A bíróság a rendelkezésre álló bizonyítékok helytálló és okszerű értékelése eredményeként jutott arra a következtetésre, hogy a saját szolgáltatásának teljesítésével az alperesnek is megnyílt az igénye az ellenszolgáltatás teljesítésének követelésére, ezért tévesen hivatkozott a felperes a felülvizsgálati kérelmében arra, hogy az alperes követelése 2002. május 28-án még nem volt esedékes.

Jogszabálysértés nélkül állapította meg a másodfokú bíróság, hogy a jogalap nélküli gazdagodás szabályainak alkalmazására a felek szerződéses jogviszonyára tekintettel nem kerülhetett sor.

A felperes a 2002. június 4-én kelt - alperes elnökéhez intézett - levelében 47.875.000 Forint + ÁFA összegű tartozást maga is elismert, ezért alaptalanul hivatkozott a felülvizsgálati kérelmében arra, hogy a bíróság a Ptk. 205. § (2) bekezdésébe ütközően értelmezte a felek szerződéses kapcsolatát.

A kifejtettek értelmében a másodfokú bíróság jogszabálysértés nélkül állapította meg, hogy a felperes azonnali hatályú felmondása jogszerűtlen volt. Erre figyelemmel a vállalkozási szerződés 7.3. pontjában írt jogkövetkezmények alkalmazására nem kerülhetett sor, ezért szükségtelenül értelmezte a bíróság ebben a körben a felek szerződését.

A kifejtettek értelmében Legfelsőbb Bíróság a Pp. 275. § (3) bekezdése szerint a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta. A Pp. 78. § (1) bekezdésének megfelelően kötelezte a felperest az alperes felülvizsgálati eljárási költségének megfizetésére.

Budapest, 2008. március 6.

*Dr. Fehér Ferenc s.k. a tanács elnöke, Dr. Bartal Géza s.k. előadó
bíró, Dr. Kováts Rolandné s.k. bíró*

A kiadmány hiteléül: